

Lovforslag nr. L 147. Fremsat den 30. januar 1985 af miljøministeren

Forslag

til

Lov om ændring af lov om by- og landzoner

(Ophævelse af klageadgangen i områder, der er omfattet af en lokalplan)

§ 1

I lov om by- og landzoner, jfr. lovbe-
kendtgørelse nr. 5 af 13. januar 1984 som
ændret ved § 5 i lov nr. 250 af 23. maj 1984,
foretages følgende ændringer:

1. I § 9, stk. 9, 1. pkt. ændres »stk. 1-4« til:
»stk. 1, 3 og 4«.

2. § 10 a, stk. 1, affattes således:

»§ 10 a. Det miljøankenævn, der er ned-
sat i henhold til lov om miljøbeskyttelse, er
klageinstans for afgørelser om de i §§ 6-8

nævnte tilladelser, der er truffet af amtsrådet
(hovedstadsrådet) eller kommunalbestyrelsen
i henhold til § 9, stk. 1, 3 og 4. Afgørelser,
der er truffet af kommunalbestyrelsen i hen-
hold til § 9, stk. 2, kan ikke indbringes for
anden administrativ myndighed«.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. august 1985.

Stk. 2. Loven har virkning for afgørelser,
der træffes af kommunalbestyrelsen efter det-
te tidspunkt. For afgørelser truffet før den 1.
august 1985 finder de hidtidige regler anvend-
else.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Forslagets baggrund

Lovforslaget hviler på et forslag fra landsbykontaktudvalget under planstyrelsen. Udvalget er nedsat af miljøministeren den 21. november 1983. Det består af repræsentanter fra en række ministerier, styrelser, interesseorganisationer samt de kommunale organisationer. Landsbykontaktudvalget virker som et statsligt kontaktforum for landsbysamfundenes problemer og et forum for overvejelser om initiativer til løsning af disse.

Den igangværende strukturændring inden for landbruget vil efter planstyrelsens opfattelse sandsynligvis bevirke, at antallet af landbrug falder, samtidig med at de enkelte brug bliver større og mere specialiserede. Udviklingen kan medføre, at der om 15–20 år kun er 70.000–80.000 brug mod ca. 114.000 i dag.

Denne udvikling vil medføre, at landbrugsbeskæftigelsen i landsbyerne vil falde og at antallet af overflødiggjorte landbrugsbygninger i og omkring landsbyerne vil stige.

Der er i landsbykontaktudvalget enighed om, at det er af afgørende betydning for opretholdelsen af landsbyerne som levedygtige lokalsamfund, at der fortsat er arbejdspladser i landsbyen eller i nærheden af denne. Udvalget har derfor overvejet om etableringen af håndværksvirksomheder og mindre industrivirksomheder i overflødiggjorte landbrugsbygninger kan lattes ved at foretage ændringer i by- og landzoneloven.

I henhold til den gældende by- og landzonelov kræves zonetilladelse, såfremt bygninger, der ikke længere er nødvendige for driften af en landbrugs-ejendom, ønskes anvendt til anden erhvervmæssig virksomhed. Efter lovens § 8, stk. 2 skal tilladelse til sådan virksomhed meddeles, medmindre virksomheden skønnes at ville få et sådant omfang eller en sådan karakter, at dens udøvelse vil være i afgørende modstrid med de hensyn, loven tilsigter at varetage.

Efter de gældende regler om klage i zoneloven kan zonemyndighedens afgørelse inden for en frist

af 4 uger indbringes for miljøankenævnet af ansøgeren, af en klageberettiget trediemand og af amtsrådet (hovedstadsrådet), henholdsvis kommunalbestyrelsen.

Til klagen er knyttet en umiddelbar opsættende virkning over en meddelt tilladelse. Klageordningen indebærer derfor, at en ansøger, der har fået en tilladelse til f.eks. at etablere en mindre virksomhed i en overflødiggjort landbrugsbygning, ikke kan udnytte tilladelsen før udløbet af klagefristen. Er der indgivet klage kan tilladelsen imidlertid først udnyttes, når miljøankenævnet har truffet en afgørelse, og denne afgørelse opretholder tilladelsen.

Denne opsættende virkning vil kunne være udgiftskrævende for ansøgeren og vil ofte kunne forhale en ønsket etablering unødigt.

Landsbykontaktudvalget har overvejet dette spørgsmål, og der er i udvalget enighed om at foreslå zonelovens klageordning ophævet i landzone-lokalplanområder, hvor kommunalbestyrelsen er zonelovsmyndighed.

Dette indebærer, at kommunalbestyrelsens afgørelse som zonelovsmyndighed bliver endelig. Dvs., at kommunalbestyrelsens afgørelse ikke kan påklages til miljøankenævnet. Det gælder både, når afgørelsen er en tilladelse, og når den er et afslag. Hvis afgørelsen vedrører retlige spørgsmål i forhold til lokalplanlægningen, vil der dog stadig være en mulighed for at indbringe dette spørgsmål for planstyrelsen efter kommuneplanlovens § 48, stk. 1. Denne bestemmelse fastsætter ingen klagefrist, og klagen har ikke umiddelbart opsættende virkning.

Forslaget om ændring af by- og landzoneloven indebærer, at en ansøger, der har fået zonetilladelse, hurtigere vil kunne igangsætte et påtænkt byggeri.

Lokalplanen fastlægger, hvor og i hvilket omfang der må udstykkes og bebygges og til hvilke formål. De zonetilladelser, som meddeles af kommunalbestyrelserne i landzone-lokalplanlagte områder, skal være i overensstemmelse med lokalplanen

eller ligge inden for de dispensationsmuligheder, der er indeholdt i kommuneplanlovens § 47, stk. 3.

Forslaget er som nævnt navnlig begrundet i ønsket om at gøre det lettere for håndværk og mindre industri at etablere sig i overflødiggjorte landbrugsbygninger. Forslaget vil tillige medføre, at når der foreligger en lokalplan for et landzoneområde, vil kommunalbestyrelsens afgørelser om andre former for byggeri i det landzonelokalplanlagte område blive endelige.

Herved vil man afskaffe den uhensigtsmæssige »dobbeltkompetence«, der har været efter de gældende regler, hvor der både kunne klages til miljøankenævnet efter zoneloven og til planstyrelsen efter kommuneplanloven.

Miljøministeriet har overvejet, hvilken indflydelse lovændringen kan antages at få på de fredningsmæssige aspekter, og finder, at disse kan varretages i den lokalplanlægning, der er en forudsætning for, at kommunalbestyrelsens afgørelser bliver endelige. I den forbindelse skal miljøministeriet påpege, at lokalplaner ikke må være i strid med kommuneplanen (eller godkendte § 15-rammer), at amtsrådene skal påse, at lokalplanforslag er i overensstemmelse med regionplanlægningen og kommuneplanen (eller godkendte § 15-rammer), og at statslige myndigheder kan fremsætte indsigelser imod et lokalplanforslag, som ikke kan vedtages endeligt, før der er opnået enighed imellem kommunalbestyrelsen og vedkommende statslige myndighed.

Udkast til lovforslaget har været forelagt Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen, Hovedstadsrådet, Landbrugsministeriet, De Danske Landboforeninger, Danske Husmandsforeninger, Danmarks Naturfredningsforening, Foreningen Landsbyerne i Danmark og Landsforeningen af landsbysamfund.

I det omfang, det har været muligt, er de pågældende myndigheders og organisationers synspunkter indarbejdet i lovforslaget.

2. Lovforslagets administrative og økonomiske konsekvenser

Forslaget vil betyde en yderst beskedent nedgang i antallet af sager, der skal afgøres af miljøankenævnet og behandles af planstyrelsen som sekretariat for nævnt.

Der vil som nævnt fortsat kunne klages til planstyrelsen efter reglerne i kommuneplanlovens § 48, men da klageadgangen efter denne bestemmelse kun omfatter »retlige spørgsmål« må det antages,

at forslaget kan betyde en lille nedgang i det samlede antal klagesager.

Størst betydning har forslaget for de borgere, der vil iværksætte et projekt, fordi de efter forslaget ikke behøver at afvente udløbet af ankefristen og – hvis der ankes – en afgørelse fra miljøankenævnet.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Forslaget betyder, at kommunalbestyrelsens tilladelser efter zoneloven i de af lovforslaget omfattende lokalplanområder, hvor kommunalbestyrelsen har zonelovskompetencen, ikke skal offentliggøres. Det er en konsekvens af, at klageadgangen efter zonelovens system med en klagefrist foreslås ophævet. Afgørelserne bliver i øvrigt heller ikke offentliggjort efter de i dag gældende regler. I bekendtgørelse nr. 301 af 23. juni 1980 om visse klageregler og om offentliggørelse af tilladelser efter lov om by- og landzoner § 2, stk. 2, nr. 1 er det således fastsat, at en tilladelse ikke skal offentliggøres, hvis den er i overensstemmelse med en endelig vedtaget eller godkendt lokalplan.

Til nr. 2

Reglerne om, hvem der kan påklage en zone-ovsafgørelse har udviklet sig således:

L. 315 af 18. juni 1969 om by- og landzoner.

Ifølge § 11, stk. 1, kunne afgørelser ... påklages ... af ansøgeren, kommunalbestyrelsen og fredningsplanudvalget.

L. 220 af 24. maj 1978 om ændring af forskellige bestemmelser som følge af ændringer i naturfredningsloven.

I zonelovens § 11, stk. 1 ændres »og fredningsplanudvalget« til: »samt enhver, deri øvrigt må antages at have en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald.«

Samtidig indføres i § 9, stk. 6 regler om offentliggørelse af zonetilladelser.

I bemærkningerne til lovforslaget anføres som begrundelse for ændringerne: »... Fredningsplanudvalgene blev ved den samtidige gennemførelse af zoneloven og af naturfredningsloven i 1969 indsat som ankeberettigede for at sikre, at bebyggelsen i det åbne land ikke skete i strid med hensynet til befolkningens rekreative interesser og for at sikre bevarelsen af landskabelige værdier. Ved ophævelsen af fredningsplanudvalgene ville herefter

ter den pågældende ansøger stå som eneste ankeberettigede i forhold til zonelovsafgørelserne – bortset fra kommunalbestyrelsen.

Man finder, at der også i forhold til disse afgørelser er behov for en bredere kreds af ankeberettigede på tilsvarende måde som i øvrigt i miljøministeriets nyere lovgivning. Det er derfor foreslået, at der, i lighed med f.eks. miljøbeskyttelseslovens og råstoflovens regler, i relation til disse afgørelser tillægges enhver med væsentlig, individuel interesse i sagens afgørelse en klageadgang. En sådan udvidelse af den klageberettigede kreds finder man naturlig på baggrund af de væsentlige ændringer og betydelige konsekvenser, som tilladelse til bebyggelse eller anlæg i det åbne land kan give anledning til.

L. 159 af 6. maj 1980 om ændring af lov om by- og landzoner

Ved en ændring af lovens § 9 gennemførtes regler, hvorefter kommunalbestyrelsen fik zonelovskompetencen i områder omfattet af en (landzone) lokalplan.

I forbindelse hermed ændredes reglerne om, hvem der kan påklage en zonelovsafgørelse således at amtsrådet/hovedstadsrådet fik mulighed for at påklage kommunalbestyrelsens afgørelser.

Samtidig (men ikke begrundet i disse ændringer) foretages den ændring, at zonelovsklagerne fremtidig ikke skulle afgøres af ministeren, men af miljøankenævnet (§ 10 a). Denne ændring havde for lokalplanområderne den konsekvens, at en klage over zonelovstilladelsen afgøres af miljøankenævnet, medens en klage rettet mod lokalplanen eller mod tilladelsens overensstemmelse med lokalplanen afgøres efter kommuneplanlovens § 48 dvs. af planstyrelsen.

Det foreliggende forslag ophæver klageadgangen til miljøankenævnet, således at der kun kan klages over retlige spørgsmål efter kommuneplanlovens § 48. Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomiteer er også klageberettigede efter denne bestemmelse.

Planstyrelsen har foretaget en undersøgelse af miljøankenævnets behandling af zonelovsklager i tiden 1. juli 1980 til 31. december 1983.

Undersøgelsen omfatter 1063 klager, heraf 769 klager over afslag og 293 klager over tilladelse. 258 af klagerne var trediemands-klager. 2 af klagerne vedrørte afgørelser (tilladelse) meddelt af kommunen som zonelovsmyndighed indenfor et lokalplanområde.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger.